

Tisztelt Ünneplők!

Hölgyeim, Uraim!

Kedves Kolleganők, Kollegák!

100 éves szakszervezetünk, a magyar Bányászszakszervezet megélte ezt a szép kort. 100 év alatt két világháború, rendszerváltoztatások, forradalmak kísérték életútját.

Szakmai szakszervezetünk története a múlt század elejétől a különböző történelmi korokban, gazdasági struktúrákban megvívott érdekharok gazdag története, mozgalmunknak voltak hősei, sőt hősi halottjai, akik a legtöbbet, életüket adták társaikért. És sajnos voltak áldozatai a bányakatasztrófáknak is. Emlékezzünk tisztelettel rájuk, megköszönve áldozatvállalásukat. Sajnos voltak olyan vezetői szakszervezetünknek, akik nagyon korán elhunytak, s lehet, hogy a szakszervezeti munkával együtt járó kihívások is hozzájárultak korai halálukhoz.

A jelenlévő bányász szakszervezeti vezetők özvegyeinek is megköszönöm, és rajtuk keresztül minden bányász feleségnek, hogy megteremtették a háttérét a férjek munkájának.

Az idő, a háborúk sok névtelen hős nevét és tettét is homályban hagyták.

A szakszervezeti mozgalomban való szerepüket az határozta meg, hogy mennyire tudtak az adott helyzetben harcolni a bányamunkásokért, a bányamunkások ügyeiben, eredményeket elérni az életminőségük javítása érdekében. Köszönjük a névtelen hősöknek is, szakszervezetünk minden tagjának, tisztségviselőjének, hogy a mai napon, pontosan 100

éve fenntartják, működtetik a bányászszakszervezetet, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetét.

És hogy miért itt a Vasas Szakszervezeti Szövetség dísztermében ünnepelünk? Azért mert ide nyúlnak a gyökereink. Az első országos tanácskozás 1903-ban Budapesten történt, december 26-27-én, Karácsonykor. Ennek oka az volt, hogy a Karácsony két napja adott lehetőséget a munkahelyről történő elszakadásra. Teszársz Károly vasöntő szakszervezeti vezető az első magyarországi konföderáció, a Szaktanács megbízásából vezette le a tanácskozást. A döntés megszületett, kell országos bányászszakszervezet, de az akkori hatalom félt a bányászok egységes fellépésétől, s egészen 1918-ig - mint ahogy ez már elhangzott - nem engedte a legális, bejegyzett szakszervezeti működést. Az indoklás nem túl erős lábakon állt „Budapesten magában pedig bányaművek nem léteznének, nem indokolt a szakszervezet bejegyzése.” A bányászok válasza pedig az volt, hogy két nyelven, hiszen Magyarországon jelentős volt a kezdetektől a bányáiparban a német nyelvterületről érkező szakmunkások száma, megjelentették a Bányamunkás, a Bergarbeiter első számát. Aki előfizette a lapot, szakszervezeti taggá vált. Jogai és kötelezettségei voltak, ezért tekintjük a 100 évvel ezelőtti napot szakszervezetünk megalakulási dátumának. A kezdetektől – és ezt a kis fotókiállításunk is bizonyítja – a magyar bányászok részt vettek a nemzetközi szakszervezeti és munkásmozgalomban, képviselőket küldtek a bányászok világkongresszusaira, ahogy ezt a genfi 1920-as kongresszusról készült, a kis kiállításon látható kép is bizonyítja. Delegáltak képviselőket az európai szervezetekbe. Már akkor felismerték, hogy vannak olyan közös

munkavállalói érdekvédelmi ügyek, amelyek csak globális, vagy európai közös fellépéssel oldhatóak meg. Magyarországon az Osztrák-magyar Monarchia hatására is sok nemzetiségű bányász közösségek alakultak ki. És érte trauma szakszervezetünket is 1919-ben az első negyedévben 76343 tagja volt, a harmadik negyedévre 46326 főre csökkent az ország területének változása miatt.

Viszonylag kis ország, kis taglétszámú szakszervezete vagyunk, ezért voltunk nagyon büszkék arra, 1993-ban Budapesten rendezhettük meg a Bányászok Nemzetközi Szakszervezetének kongresszusát, köszöntve Magyarországon a világ bányászait. Ezért külön is köszönöm Glen Mpufane az Industriall Global a Bánya, gyémánt és drágakő tagozat igazgatójának, hogy elfogadta meghívásunkat és jelenlétével megtisztelt bennünket. Köszönöm együttműködő külföldi társ szakszervezetek képviselőinek, a német, a francia, az osztrák, és lengyel kollegáknak, hogy el tudtak jönni a rendezvényünkre, és nagyon sajnálom, hogy a cseh és bolgár kollegák demonstráció, illetve más irányú egyeztetések miatt nem tudták elfogadni meghívásunkat.

Tisztelt Jelenlévők, Kedves Bányászok!

A bányászatra mindig is jellemező volt, hogy a munka során egymásra figyelni kell, hogy közösségek alakulnak ki, hogy a bányakapitányokkal együtt kell működni. Harcolni kellett, hogy a sokszor lakott településektől távol lévő bányák lakótelepein legyen iskola, kultúra, sport, vallás, hogy működjön a szolidaritás. Ezt a haladó hagyományt erősítik a meghívott és a rendezvényünkön jelenlévő bányászati államigazgatási vezetők és társszervezeteink képviselői. A

Magyar Bányászati és Földtani Hivatallal a bányászok munkavédelme érdekében megállapodást kötöttünk. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, a Magyar Földtani Társulat, Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége, a Magyarországi Bányásztelepülések Országos Szövetsége, Bányász Hagyományőrző Egyesület és a Központi Múzeummal kialakított együttműködésünk folyamatos. Mindig is fontosnak tartottuk, hogy a Miskolci Egyetemmel, ahol a bányamérnöki képzés a selmeci és soproni hagyományokra épülve folytatódott, és a Földtani és Geofizikai Intézettel, mint tudásközpontokkal is legyen együttműködésünk. Érdekvédelmi szempontból is fontosnak tartottuk, hogy bányászat, a bányáipar számára álljon rendelkezésre megfelelő képzési és kutatási-fejlesztési háttér, mert tudjuk, hogy ez kell az új, fenntartható munkahelyek létrehozásához. Köszönöm nekik is, hogy elfogadták meghívásunkat, akár csak a Magyar Bányászati Szövetség jelenlévő képviselőinek.

Elődeink munkaharcon keresztül, mert nem igazán volt más lehetőségük, küzdöttek a bányászokért. Sztrájkok, éhségmenetek voltak Észak-Magyarországtól Tatabányán, Dorogon át a mai Erdély területén fekvő Resica, Anina bányáig. A munkaharc volt az egyetlen elkeseredett eszköz, amellyel fel lehetett lépni a kiszolgáltatottság ellen. A fejlődés, a modernizáció kialakította az új munkaügyi kapcsolatokat, mely már tárgyalásokra, szociális párbeszédre épül. A Magyar Bányászati Szövetséggel, mint munkáltatói partnerünkkel rendszeres az ágazati párbeszéd. Az új törvényre, reprezentativitásra épülő együttműködésünk 10 éves, de előtte is jellemző volt a bányászat foglalkoztatási

kérdéseivel kapcsolatos egyeztetés. A válság hatással volt a szociális párbeszéd minőségére is. Egy szakszervezetnek két útja van, vagy rákényszerül, hogy erő felmutatásával próbáljon meg eredményt elérni, vagy a tárgyalás, esetleg a kettő kombinációja. A jelenlévő munkáltató képviselőknek is szeretném megköszönni a partnerséget. Remélem, hogy jó minőségű kollektív szerződések adnak a jövőben is biztonságot a bányaiparban munkát vállalóknak.

Tisztelt Kolleganók, Kollegák!

A szakszervezet erejét tagsága adja. A tagság a munkavállalói érdek megjelenítése, a szintiszta logika mellett, kell hogy érzelmi kötődést is jelentsen, hogy a szakszervezet közösségeket is hozzon létre. Ennek fontos eleme a haladó hagyományok őrzése, egymás munkájának, érdekvédelmi gyakorlatának megismerése.

Az MSZOSZ-en belüli ipari szakszervezetek már korábban - 2004-ben - döntést hoztak, hogy jogi személyiségű ipari szövetséget alakítanak ki. Célunk volt, hogy globális és európai mintára megpróbáljuk összefogni és koordinálni az ipari szakszervezetek munkáját, megteremtve az eredményességhez szükséges háttérrel. De ebben az összefogásban is meg kell őrizni a szakmai hagyományokat, az érzelmi kötődést, az identitást.

Az üzenetünk egyértelmű: a jövő a globális és az európai gyakorlat követése, erős ipari szakszervezeti összefogás, és egy erős országos szövetségben történő együttműködés a más területen szerveződő szakszervezetekkel. A szakszervezetekre szükség lesz, munkáltatók és munkavállalók között a

megállapodásos rendszereknek működniük kell. Az eltérő érdekek között meg kell próbálni mindkét fél számára elfogadható kollektív szerződéseket kötni. A mindenkori törvényhozást, kormányzatot, állami szerveket ösztönözni kell a munkavállalói érdekek figyelembevételére is.

Közös erőfeszítéseink eredményességéhez az kell, hogy szakszervezetek egységes, koordinált, fegyelmezett fellépésének, az önálló szakszervezeti politika megvalósításának meglegyen a háttere, a belső viták a szakszervezetek által képviseltek, a szakszervezeti célok elérését szolgálják, a szakszervezeti eszközök használata közös sikereken, megélt közös eredményeken alapuljanak. A tagok, a munkavállalók támogatásának feltétele, a szakmaiság – itt köszönöm meg a BDSZ szakértőinek, munkatársainak, ügyvédeknek a munkáját -, az érvanyagok megléte, a párbeszéd a tagsággal. A tagok akkor azonosulnak szakszervezeti törekvésekkel, ha azok kialakításában is részt vesznek, a viták után kialakított közös véleményüket, álláspontjukat képviselőik az általuk elvárt módon jelenítik meg.

A bányászszakszervezetben 100 év alatt megtanultuk, hogy akkor voltunk igazán eredményesek, amikor a szervezeti egységeink tudtak egymás kihívásairól, tudtak a különböző területeken egymásra figyelni és más szakszervezetek problémáival és a társadalmi fejlődést szolgáló ügyekben is tudtak szolidaritást vállalni. Jó példa erre, hogy BDSZ nyitrai helyi csoportja a közoktatásügyi miniszterhez javasolt fellépést a két világháború között. Egy tanítóra 120 gyerek esik – írták, így még a legelemibb ismereteket sem sajátítják el

az iskola elvégzése után. A 100 év alatt a nagy társadalmi célok az igazságosság, a szolidaritás, a különbségek csökkentése mindig is szakszervezetünk alapkövetelései között szerepelt. Csak így lehetett eredményes a szakszervezeti mozgalom.

Akik kizárólag munkahelyi szintre kívánják a szakszervezeteket, csak ott akarják a működésüket, nem értették meg a 100 év üzenetét. A munka és a munkavédelmi törvényeket, a gazdasági és ágazati szabályozókat, a társadalombiztosítási ellátásokra vonatkozó intézkedéseket az európai üzemi tanácsokra vonatkozó előírásokat, a globális és európai szintű megállapodásokat nem munkahelyeken kötik!

Minden szakszervezeti szerveződési szintnek megvan a sajátos feladata, ezt tudták már a Bányászszakszervezet alapítói is, ezért méltán büszkék vagyunk azokra a szaktársainkra, akik a múlt század elején meghallották a kor parancsát, felismerték a szükségszerűségét és megalakították az országos szakszervezetünket. Példát mutattak nekünk bátorságból, meg nem alkuvásból, emberségből. A mi dolgunk, hogy hozzájuk méltó módon összefogva, erőt mutatva, eddigi eredményeinkre támaszkodva a mai kor kihívásainak megfelelően tovább folytassuk a 100 évvel ezelőtt elkezdett érdekharcot, mert a jövőben is lesznek, akik munkájukból élnek meg, akik alkalmazottak lesznek, akik várják, hogy legyenek érdekvédelmi közösségeik, legyen szakszervezetük.

Jó szerencsét!